

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-2355220
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

02 Aralık 2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

7/40619-20 GK 92
7/43709 GK 134
7/48295 GK 11
7/49044 GK 12
7/49066 GK 12
7/49154 GK 12
7/49211 GK 12
7/49319 GK 12
7/49735 GK 12

7/52411-15
7/52417-24 } GK 21
7/52522-23
7/52528-29 } GK 23
7/52613-16
7/52618-20 } GK 24

Murat KURUM
Bakan

-Liste (8 Adet, 9 Sayfa)
-Cevap Yazısı (139 Adet, 251 Sayfa)

7/49894 GK 12
7/51219-20 } GK 15
7/51441 }
7/51443 }
7/51619 }
7/51621-22 }
7/52100-01 } GK 17
7/52103-04 }
7/52217 } GK 18
7/52222 }
7/52704-08 } GK 25
7/52710-14 }
7/52717-18 }
7/52954 }
7/52956-63 } GK 27
7/53081 }
7/53084 }
7/53086-89 }
7/53091-92 }
7/53285-92 } GK 30
7/53294-95 }
7/53297-98 } GK 30
7/53446-49 }
7/53451-52 }
7/53455-58 }
7/53460-61 }
7/53570-91 GK 32
7/53692 } GK 34
7/53696-98 }
7/53700-03 }
7/53705-06 }
7/53787 GK 35
7/53882-86 } GK 38
7/53888-90 }
7/53892 }
7/54020 GK 40
7/54107-09 }
7/54117 }
7/54119-25 }
7/54309-10 }
7/54317 }
7/54440 }

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN AV.MURAT BAKAN'IN
TBMM 7/52413 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın 2020 Yılı Sayıştay Denetim Raporu yayımlanmıştır. Sayıştay, yapılan denetimde, çevre idari para cezası tahsilat oranlarının, yazılan ceza tutarlarına oranla düşük kaldığını tespit edilmiştir.

Bu durumun nedenlerinden birinin "idari para cezasının kesinleşme zamanına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı arasındaki görüş ayrılığı" olduğu ifade edilmiştir. Sayıştay bu durumu şu şekilde açıklamaktadır:

"Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görüşüne göre, Çevre Kanunu'nda idari yaptırım kararlarına ilişkin karşı başvuru mercii İdare Mahkemeleri olarak belirlenmiş ve tahsilat için de kesinleşme şartı aranmamıştır. Dava açılması idari işlemin yürürlüğünü durdurmamaktadır ve mahkeme aksine karar vermediği sürece işlem yürürlükte olacak hüküm ve sonuç doğuracaktır. Tahsilat için kesinleşme şartı, ceza yargılaması usulüne özgü olarak belirlenmiştir ve idari yargılama usulüne tabi işlemler için uygulanması gerekmemektedir. Hazine ve Maliye Bakanlığı görüşüne göre, 5326 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrasında yapılan değişiklik ile idari yaptırım kararlarının kesinleşmeden tahsil edilemeyeceği hüküm altına alınmıştır ve 5560 sayılı Kanun'la yapılan bu düzenleme, önceki kanun-sonraki kanun ilkesi gereğince, Çevre Kanunu'nda yer alan idari para cezalarına karşı dava açılmış olmasının idari para cezasının tahsilini durdurmayacağına yönelik düzenlemeyi zımnen ilga etmiş bulunmaktadır. Görüldüğü üzere, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görüşüne göre idari para cezalarının tahsilatı için kesinleşme şartı yok iken, Hazine ve Maliye Bakanlığı görüşüne göre tahsilat için idari para cezalarının kesinleşmesi gerekmektedir."

Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan 2020 yılında kesilen cezalar ve tahsilat miktarlarına göre;

- 1- Tüzel kişilere kesilen ceza tutarının 194.168.461,74 TL olmasına rağmen, 50.574.846,44 TL'si tahsil edilmiş, yani tahsilat oranı yaklaşık yüzde 26 civarı;
- 2- Gerçek kişilere kesilen ceza tutarının 39.447.846,09 TL olmasına rağmen 2.829.913,37 TL'si tahsil edilmiş, yani tahsilat oranı yaklaşık yüzde 7 olmuştur.

Yani tahsilat tutarları kesilen cezalara kıyasla çok düşük kalmıştır.

Sayıştay'a göre; "İdari para cezasının uygulanması noktasında mevzuat belirsizlikleri ve İl Müdürlükleri arasındaki uygulama farklılıkları, tahsilatın düşük gerçekleşmesine sebep olmaktadır. Bazı İl Müdürlükleri tarafından, 6183 sayılı Kanun hükümleri kapsamında tahsil işlemlerine başlanırken, bazı İl Müdürlükleri tarafından mahkeme süreci beklenmektedir."

Öte yandan Sayıştay, dava bilgisi olan dosyalar ile taksit talebi olan dosyalar dışında, kalan cezalar için sistemde bir bilgi bulunmadığını ve kalan idari para cezalarına ilişkin sağlıklı bir tespit yapılamadığını ortaya çıkarmıştır. Bu durumun, "Gelir İdaresi Başkanlığı tahsilat sistemi ile Bakanlığın denetim sistemi (e-denetim) arasında bir entegrasyonun olmamasından kaynaklandığı" yönünde görüş bildiren Sayıştay'a göre;

"Hazine ve Maliye Bakanlığı uygulamasına göre, 1 ay içerisinde ödenen cezalar Mal Müdürlüklerince, 1 ay içerisinde ödenmeyen ve ödeme süresi geçen cezalar ise Gelir İdaresi Başkanlığınca tahsil edilmektedir. Dolayısıyla, hangi cezaların Mal Müdürlükleri tarafından, hangi cezaların Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından tahsil edildiği ya da tahsil edilmeyen net ceza tutarı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından bilinmemektedir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının elindeki veri, cezalarını ödeyen tüzel/gerçek kişilerin ödeme dekontlarını İl Müdürlüklerine ulaştırdığı noktada, bu verilerin sisteme girilmesi sonucu tespit edilen tutarlardan oluşmaktadır. Bu durum da e-denetim sisteminde yer alan idari para cezalarının ödenip ödenmediği hususunun kontrolünü ve sonrasındaki kanuni tahsilat süreçlerini zorlaştırmaktadır."

Tüm bunlara göre;

- 1- Denetim mekanizmalarının doğru, tam ve şeffaf bir şekilde işletilmesi, idari para cezalarında tahsilat tutarlarının artırılması ve kamu zararının önüne geçmek amacıyla, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile diğer ilgili kurumlarla bir araya gelerek uygulama birliğinin sağlanması için ne zaman harekete geçerek bir çalışma yürüteceksiniz?
- 2- Dava bilgisi olan dosyalar ile taksit talebi olan dosyalar dışında, kalan cezalar için sistemde bir bilgi bulunmadığını ve kalan idari para cezalarına ilişkin sağlıklı bir tespit yapılamadığını tespit eden Sayıştay'a Bakanlığınızca "Bakanlık ile Hazine ve Maliye Bakanlığı personeli tarafından ortak yazılım çalışmasına başlandığı, ancak idari para cezalarının kesinleşme tarihine ilişkin farklı görüşler nedeniyle henüz bir sonuç alınmadığı" cevabı verilmiştir. Ortak yazılım çalışmasına ne zaman başlanmıştır?
- 3- Söz konusu ortak yazılım çalışmasında idari para cezalarının kesinleşme tarihine ilişkin bahsi geçen "farklı görüşler" nelerdir? Detayları nedir?
- 4- Kalan idari para cezalarını nasıl takip ediyorsunuz?
- 5- Önergeyi yanıtlayacağınız tarih itibarıyla çevre idari para cezası olan kaç tüzel kişi kaç gerçek kişi vardır? Toplamda ne kadar idari para cezası tahsil edilmemiştir?
- 6- Kesilen çevre idari para cezalarını nasıl tahsil etmeyi planlıyorsunuz?

CEVAPLAR

İdari para cezası tebligatının Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından e-tebligat sistemi üzerinden yapılması, tahsilat bilgilerinin ise Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın e-tahsilat sistemi üzerinden sağlanması, e-tebligat, e-tahsilat ve e-denetim sistemleri arasında bir entegrasyon kurulması amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı ile 2019 yılında toplantılar yapılmıştır. Bu süreçte iki kurumun yazılım personeli tarafından web servislerinin yazılmasına başlanmıştır.

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatınca 2872 sayılı Çevre Kanunu'na göre uygulanan çevre para cezaları tebliğ edildikten sonra Çevre Kanunu'nun 25. Maddesinde yer alan "Dava açmış olmak idarece verilen cezanın tahsilini durdurmaz." hükmüne göre tahsilatın gerçekleştirilmesi için Hazine ve Maliye Bakanlığı muhasebe birimlerine bildirilmektedir. Ancak Hazine ve Maliye Bakanlığı 442 sayılı Tahsilat Genel Tebliği kapsamında cezaların tahsilatı için kesinleşme (dava açma süresi içerisinde dava açmamış olmak veya dava açılmış ise dava sürecinin tamamlanmış olması) şartını aramaktadır. Bu durumda yargıya intikal eden idari para cezalarında yargılama süreci tamamlanmadan tahsilat yapılmamaktadır. 442 sayılı Tahsilat Genel Tebliği'nin "İdari Para Cezalarının Kesinleşmesi" başlıklı III-C bölümünün 2. Maddesinde "Kanun Yolu Saklı Tutulan Hallerde İdari Para Cezalarının Kesinleşmesi: İdari para cezasına yönelik Kabahatler Kanunu'nun hükümleri dışında kanun yolu öngörülmesi halinde, ilgili kanunlarda verilen kesinleşme nedenlerine bağlı olarak idari para cezaları kesinleşecektir." şeklinde bir düzenlemeye yer verilmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 25. maddesi ve 442 sayılı Tahsilat Genel Tebliğinin III-C-2 maddesi çevresinde, Çevre Kanunu uyarınca verilen idari para cezalarının tahsili için kesinleşme şartı aranmaması konusunda Hazine ve Maliye Bakanlığı'na çeşitli yazılar yazılmış, Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın cevabi yazılarında ise (01.07.2016 tarih ve 72362 sayılı yazı, 07.11.2017 tarih ve 134316 sayılı yazı), Çevre Kanunu uyarınca verilen idari para cezalarının tahsil edilmesi için kesinleşme şartı aranacağı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bildirilmiştir.

21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek tahsil dairelerine gönderilmektedir. Tahsil ve takip işlemleri söz konusu Kanun hükmü ile Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın görev, yetki ve sorumluluk alanındadır.

" 5018 sayılı Kanun ile birlikte tahakkuk esaslı muhasebe sistemine geçildiğinden bir kamu geliri olan çevre idari para cezalarının tahakkuk kaydının yapılması esastır." denilmektedir. Kamu idarelerinin idare hesaplarını Sayıştay'a verebilmeleri için hesap planında kurumsal kodun kullanılması gerektiği, tahsil edilen çevre idari para cezalarının 05.03.02.04 Kurumsal Kodu ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına hesaplarında muhasebeleştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu kapsamda e-denetim yazılımı üzerinden uygulanan idari para cezaları söz konusu cezaların kesinleşmesini takiben tahsilatları Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın ilgili yetkili birimlerine gönderilmektedir.